

Aanscherping van het Europese verbod op ontvinnen: de laatste loodjes

---

NORBERT WU / MINDEN / FLPA

De Shark Alliance steunt het voorstel van de Europese Commissie (COM (2011) 798) om het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vaartuigen te verbieden (de vinnen van alle haaien die aan land worden gebracht, moeten natuurlijk aangehecht zijn).

Aanscherping van het Europese verbod op ontvinnen: de laatste loodjes

Het probleem

“Ontvinnen” -- de vinnen worden van de haai afgesneden, waarna het lichaam overboord wordt gegooid -- betekent een onaanvaardbare verspilling en een onacceptabel hoog sterftecijfer van haaien. Ontvinnen wordt in de hand gewerkt door het verschil tussen de in het algemeen lage prijs van haaienvlees en de hoge prijs van de haaienvinnen, die voor honderden euro's per kilogram worden verkocht voor gebruik in de traditionele Chinese soep. De EU is, hoofdzakelijk vanwege Spanje, één van de grootste toeleveranciers van haaienvinnen aan Azië. Een toenemend aantal landen in de wereld volgen het advies van wetenschappers om elke vorm van verwijdering van haaienvinnen op zee te verbieden op, de Verenigde Staten en veel landen in Midden-Amerika kennen bijvoorbeeld al van deze totaalverboden. Dit is de meest betrouwbare methode is om een verbod op ontvinnen op te leggen. De meeste Lidstaten van de EU omarmen deze benadering, maar nog altijd worden er ingewikkelde uitzonderingen op het EU-verbod op ontvinnen toegestaan. Dit kan ertoe leiden dat ontvinnen ongestraft en ongezien door blijft gaan. Daarnaast vormt het EU-verbod op ontvinnen momenteel de enige bescherming voor blauwe- en makreel haaien, de soorten waarop binnen de EU het meest wordt gevestigd en waarvan de vinnen wereldwijd het meest worden verhandeld.

Mazen in het huidige EU-verbod op ontvinnen

Ontvinnen werd in 2003 door de EU verboden middels Verordening (EC) 1185/2003, maar dit verbod kent de nodige mazen en vormt een slechte norm voor andere landen en internationaal beleid. De EU heeft de soepelste regels inzake ontvinnen ter wereld. De Verordening verbiedt het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vissersvaartuigen, maar artikel 4 biedt ruimte voor vrijstelling in de vorm van “speciale visvergunningen” die door de Lidstaten worden afgegeven. Vissers aan boord van vaartuigen die in het bezit zijn van een dergelijke vergunning, mogen ontvinnen mits zij het karkas niet overboord gooien. Op basis van het gewicht van de vinnen ten opzichte van het karkas wordt bepaald of de hoeveelheid vinnen en lichamen die aan land worden gebracht, proportioneel zijn. De maximale verhouding gewicht van de vinnen tot karkassen is door de EU vastgesteld op 5% van het totale gewicht van de haai. Maar dit kan bij controle onmogelijk worden gemeten omdat dan geen sprake meer is van een ‘hele’ haai. Het dier is immers al gestript (de vinnen zijn verwijderd en worden afzonderlijk bewaard, en de kop en ingewanden worden gewoonlijk in zee gegooid). Bovendien is deze limiet tweemaal hoger dan de maximale verhouding die in Canada en diverse andere landen is toegestaan (5% van het gewicht van een haai na strippen). Vissers met een “speciale visvergunning” hoeven de vinnen en karkassen niet tegelijkertijd en in dezelfde haven aan land te brengen. Deze speciale vergunningen waren bedoeld als uitzondering op de regels, maar inmiddels zijn ze norm geworden. Spanje en Portugal verlenen de vergunning aan het overgrote deel van hun vloot die op open zee op haaien vist.

De mazen dichtten

Het Europese Parlement heeft al in 2006 aangedrongen op aanscherping van de EU-regelgeving inzake ontvinnen. In 2007 en 2008 werd hier in het kader van het Europese actieplan voor haaien binnen de

Europese Commissie over gedebateerd en in 2009 werden de verbeteringen in het kader van het definitieve actieplan voor haaien van de Commissie toegezegd. In april 2009 schaarde de Europese Raad van Visserijministers zich achter het actieplan voor haaien en vroeg zij de Commissie om het ontvinnen van haaien de hoogste prioriteit te geven. In december 2010 nam het Europese Parlement een resolutie aan waarin werd opgeroepen tot een verbod op het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vaartuigen. Eind 2010 lanceerde de Commissie een openbare raadpleging - in een document presenteerde zij een reeks methoden voor de implementatie van een verbod op ontvinnen. De steun voor een volledig verbod op het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vissersvaartuigen was overweldigend.

Met haar voorstel om Artikel 4 van de huidige regelgeving te schrappen concludeerde de Commissie dat de Europese regelgeving inzake ontvinnen zodanig moest worden gewijzigd dat alle haaien met aangehechte vinnen aan land moeten worden gebracht.

Een goed voorstel voor “Best Practice”

Een verbod op het afsnijden van haaienvinnen op zee, en dus de verplichting om de haaien met natuurlijk aangehechte vinnen aan land te brengen, zoals voorgesteld door de Commissie, wordt breed beschouwd als de meest betrouwbare manier om een verbod op ontvinnen in te stellen - men ziet bij aankomst in de haven immers onmiddellijk of de vinnen zijn afgesneden. Het is veel eenvoudiger en goedkoper om het aan land brengen van de haaien te controleren dan om de diverse delen van de haaien te wegen en de verhouding gewicht vinnen tot karkas te berekenen. De strategie van de “natuurlijk aangehechte vinnen” maakt het ook mogelijk om betere, soortspecifieke gegevens te verzamelen over de haaien die aan land worden gebracht. Dit is essentieel voor het bepalen van de omvang van de populatie en visserijbeheer. Met het oog op de ruimte mogen de vinnen deels worden afgesneden en over het lichaam van de haai worden gevouwen. De methode van aangehechte vinnen wordt gesteund door het overgrote deel van natuurbeschermers en wetenschappers. In 2008 is tijdens het World Conservation Congress van de IUCN een mondiaal beleid inzake ontvinnen aangenomen waarin een beroep op alle staten wordt gedaan om het aan land brengen van haaien met natuurlijk aangehechte vinnen verplicht te stellen. Dit beleid wordt toegepast door de meeste vissers in Noord- en Midden-Amerika en vindt steeds meer steun bij belanghebbers in de hele wereld. In de EU hebben het Verenigd Koninkrijk en Duitsland de afgelopen jaren geen speciale visvergunningen meer afgegeven. Een grote meerderheid van de Europese Lidstaten staat het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vaartuigen niet toe.

Aanbeveling

De Shark Alliance dringt er bij de Raad van Visserijministers en de leden van het Europese Parlement op aan om het voorstel van de Europese Commissie actief te steunen en -zonder uitzondering- het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vaartuigen te verbieden. Dit is in overeenstemming met de Conclusies van de Raad in 2009 ten aanzien van het Europese actieplan voor haaien en de Resolutie van het Europese Parlement inzake ontvinnen uit 2010.

Tijdslijn

Juli 2003

De Europese Unie (EU) verbiedt ontvinnen (Verordening (EG) 1185/2003).

September 2006

Het Europese Parlement roept op tot een strengere verbod op het ontvinnen van haaien (INI/2006/2054).

September 2010

Vier leden van het Europese Parlement, van de fracties ALDE, EPP, Greens/EFA en S&D, dienen Schriftelijke Verklaring 71/2010 in waarin zij een beroep doen op de Europese Commissie om een voorstel te doen voor een verbod op het afsnijden van haaienvinnen op zee. Wanneer een beleid inzake ‘natuurlijk aangehechte vinnen’ door een meerderheid van het Europese Parlement wordt gesteund, wordt de Schriftelijke verklaring in december 2010 als een Resolutie van het Parlement aangenomen.

Oktober 2008

Het World Conservation Congress van de IUCN neemt een mondiaal beleid inzake ontvinnen aan en doet een beroep op de staten om het afsnijden van haaienvinnen op zee te verbieden.

Februari 2011

De Europese Commissie houdt een openbare raadpleging over de mogelijkheden voor aanpassing van de Europese wetgeving inzake ontvinnen. Hieruit blijkt dat de voorkeur uitgaat naar de optie ‘aangehechte vinnen’.

Februari 2009

De Europese Commissie presenteert het Europese actieplan voor haaien dat de weg bereidt voor verbetering van het beleid van de EU inzake haaien en oproept tot aanscherping van het verbod op ontvinnen (COM (2009) 40 definitief).

November 2011

De Europese Commissie stelt voor om een einde te maken aan het afsnijden van haaienvinnen aan boord van vaartuigen, zonder enige uitzondering (COM (2011) 798 definitief).

April 2009

De Europese Visserijraad schaarde zich achter het Europese actieplan voor haaien, benadrukt de dringende noodzaak voor een strengere verbod op ontvinnen en dringt aan op prioritering van het probleem (conclusies van de Raad van 23 april 2009).

2012

Het Europese Parlement en de Europese Visserijraad nemen het voorstel van de Commissie in overweging en ronden de wijziging van de regelgeving inzake ontvinnen af.

